COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 3.6.2025
COM(2025) 265 final

2025/0136 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind încheierea, în numele Uniunii Europene, a Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept

EXPUNERE DE MOTIVE

(1) CONTEXTUL PROPUNERII

- **Motivele și obiectivele propunerii**

Prin Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială (denumit în continuare „Regulamentul privind IA”)[1], Uniunea a adoptat primul regulament cuprinzător privind inteligența artificială (IA), stabilind astfel un standard la nivel mondial în acest domeniu. Regulamentul privind IA, care a intrat în vigoare la 1 august 2024, armonizează pe deplin normele privind introducerea pe piață, punerea în funcțiune și utilizarea sistemelor de IA în toate statele membre[2], cu scopul de a promova inovarea și adoptarea unei IA de încredere, protejând în același timp sănătatea, siguranța și drepturile fundamentale, precum și democrația, statul de drept și mediul.

Diverse organizații internaționale, inclusiv Consiliul Europei, și-au intensificat, de asemenea, eforturile de reglementare a IA, recunoscând caracterul transfrontalier al IA și necesitatea cooperării internaționale pentru a aborda provocările comune generate de aceste tehnologii.

În perioada iunie 2022-martie 2024, Comitetul pentru inteligența artificială (CAI) al Consiliului Europei[3] a elaborat o convenție-cadru obligatorie din punct de vedere juridic (denumită în continuare „convenția”), menită să abordeze riscurile potențiale pe care le prezintă IA pentru drepturile omului, democrație și statul de drept.

La 17 mai 2024, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a adoptat textul convenției[4], a convenit să o deschidă spre semnare la Vilnius (Lituania) la 5 septembrie 2024 și a invitat membrii Consiliului Europei, celelalte țări terțe care au participat la redactarea acesteia și Uniunea să aibă în vedere semnarea convenției cu această ocazie, reamintind totodată că acest act este, de asemenea, deschis pentru aderarea altor state care nu sunt membre ale Consiliului Europei[5].

Uniunea a semnat convenția la 5 septembrie 2024, în urma adoptării Deciziei (UE) 2024/2218 a Consiliului din 28 august 2024 privind semnarea, în numele Uniunii Europene, a Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept[6]. Convenția a fost, de asemenea, semnată cu această ocazie de Andorra, Georgia, Islanda, Israel, Muntenegru, Norvegia, Republica Moldova, San Marino, Regatul Unit și Statele Unite ale Americii. Aceasta este deschisă spre semnare și altor state membre ale Consiliului Europei, precum și statelor nemembre care au participat la redactarea sa, indiferent de momentul acestei participări. După intrarea sa în vigoare, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei poate, sub rezerva procedurii prevăzute la articolul 31 din

---

1 Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind inteligența artificială).

2 Regulamentul privind IA, considerentele 1 și 8.

3 Decizia privind activitatea CAI în cadrul celei de a 132-a sesiuni a Comitetului de Miniștri – monitorizare, CM/Inf(2022)20, DD(2022)245.

4 Convenția-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept, Vilnius, 5.9.2024, CETS 225

5 Cm/Del/Dec (2024) 133/4.

6 Decizia (UE) 2024/2218 a Consiliului din 28 august 2024 privind semnarea, în numele Uniunii Europene, a Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept, ST/12385/2024/INIT, JO L, 2024/2218.

convenție, să invite orice stat nemembru al Consiliului Europei care nu a participat la redactarea acestei convenții să adere la aceasta.

În acest context, scopul prezentei propuneri de decizie a Consiliului este de a lansa procesul de încheiere a convenției în numele Uniunii, în condițiile prevăzute în Decizia 2024/2218 a Consiliului de autorizare a semnării acesteia. Încheierea primului acord internațional privind IA reprezintă, pentru Uniune, o ocazie importantă de a promova o abordare comună cu privire la reglementarea IA la nivel internațional și de a oferi un cadru de cooperare cu membrii Consiliului Europei și cu țările terțe care devin părți la convenție.

- **Conținutul convenției**

Obiectivul convenției este de a asigura faptul că activitățile din ciclul de viață al sistemelor de IA sunt în deplină concordanță cu drepturile omului, cu democrația și cu statul de drept.

Părțile la convenție vor trebui să o pună în aplicare prin măsuri adecvate de ordin legislativ, administrativ sau de altă natură pentru ca dispozițiile acesteia să producă efecte, urmând o abordare treptată și diferențiată, în funcție de gravitatea și de probabilitatea efectelor negative. Convenția ar trebui să fie pusă în aplicare în Uniune exclusiv prin intermediul Regulamentului privind IA, care armonizează pe deplin normele privind introducerea pe piață, punerea în funcțiune și utilizarea sistemelor de IA, și prin acquis-ul relevant al Uniunii, după caz.

Domeniul de aplicare al convenției acoperă sistemele de IA care ar putea aduce atingere drepturilor omului, democrației și statului de drept, urmând o abordare diferențiată. Principiile și obligațiile prevăzute în convenție se vor aplica activităților din ciclul de viață al sistemelor de IA desfășurate de autoritățile publice sau de actorii privați care acționează în numele acestora. În ceea ce privește sectorul privat, părțile au obligația de a aborda riscurile și impacturile care decurg din activitățile din ciclul de viață al sistemelor de IA desfășurate de actori privați într-un mod care să fie conform cu obiectul și scopul convenției, dar au posibilitatea de a alege dacă să aplice obligațiile prevăzute în convenție sau să ia alte măsuri adecvate. Un proiect de declarație prin care Uniunea se angajează să pună în aplicare, prin Regulamentul privind IA și prin acquis-ul relevant al Uniunii, principiile și obligațiile prevăzute în capitolele II-VI din convenție în ceea ce privește activitățile desfășurate de actori privați care introduc pe piață, pun în funcțiune și utilizează sisteme de IA în Uniune este anexat la prezenta propunere de decizie a Consiliului.

Activitățile din domeniul IA legate de securitatea națională sunt excluse din domeniul de aplicare al convenției, întrucât acestea trebuie în orice caz să fie desfășurate într-o manieră compatibilă cu dreptul internațional aplicabil în domeniul drepturilor omului și cu respectarea instituțiilor și a proceselor democratice. Convenția exclude, de asemenea, activitățile de cercetare și dezvoltare privind sistemele de IA care nu sunt încă disponibile pentru utilizare, cu excepția cazului în care testarea sau activitățile similare ar putea aduce atingere drepturilor omului, democrației și statului de drept. În conformitate cu Statutul Consiliului Europei, aspectele legate de apărarea națională nu intră în domeniul de aplicare al convenției.

Convenția prevede, de asemenea, un set de obligații generale și principii fundamentale, inclusiv protecția demnității umane și a autonomiei individuale, precum și promovarea egalității și a nediscriminării. În plus, aceasta prevede respectarea vieții private și protecția datelor cu caracter personal, precum și transparența și supravegherea pentru a asigura asumarea răspunderii și responsabilitatea. Un principiu este consacrat, de asemenea, inovării și experimentării în condiții de siguranță în medii controlate.

Un capitol dedicat căilor de atac prevede, de asemenea, un set de măsuri care să asigure disponibilitatea unor căi de atac accesibile și eficace pentru încălcările drepturilor omului care

rezultă din activitățile din ciclul de viață al sistemelor de IA. Acesta include, de asemenea, garanții procedurale și măsuri de salvgardare eficace pentru persoanele ale căror drepturi au fost afectate în mod semnificativ de utilizarea sistemelor de IA. În plus, persoanele ar trebui să fie informate că interacționează cu un sistem de IA și nu cu o ființă umană.

Convenția include, de asemenea, un capitol privind măsurile de evaluare și atenuare a riscurilor și a efectelor negative care trebuie aplicate în mod iterativ, astfel încât să se identifice impactul lor real și potențial asupra drepturilor omului, a democrației și a statului de drept și să se ia măsuri adecvate de prevenire și atenuare.

În plus, convenția prevede că părțile ar trebui să evalueze necesitatea unor interdicții sau a unor moratorii privind anumite aplicații ale sistemelor de IA considerate incompatibile cu respectarea drepturilor omului, cu funcționarea democrației sau cu statul de drept.

Convenția prevede un mecanism de monitorizare în cadrul unei Conferințe a părților, formată din reprezentanți ai părților care se vor consulta periodic pentru a facilita utilizarea și punerea în aplicare eficace a convenției.

Aceasta prevede, totodată, un mecanism de cooperare internațională atât la nivelul părților la convenție, cât și în relațiile cu țările terțe și cu părțile interesate relevante, în vederea atingerii scopului convenției.

În plus, fiecare parte ar trebui să instituie sau să desemneze la nivel național unul sau mai multe mecanisme eficace de supraveghere a respectării obligațiilor prevăzute în convenție, astfel cum au fost puse în aplicare de către părți.

- **Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat**

Convenția stabilește principii și obligații generale pentru protecția drepturilor omului, a democrației și a statului de drept, care sunt pe deplin coerente cu și aliniate la obiectivele Regulamentului privind IA, la cerințele detaliate pentru sistemele de IA și la obligațiile impuse furnizorilor și operatorilor de astfel de sisteme.

În convenție, definiția unui sistem de IA este pe deplin aliniată la definiția din Regulamentul privind IA, întrucât ambele se bazează pe modul în care sunt definite astfel de sisteme în Principiile privind IA ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică[7], asigurând astfel o înțelegere comună cu privire la tehnologiile digitale care constituie IA.

Atât convenția, cât și Regulamentul privind IA urmează, de asemenea, o abordare bazată pe riscuri în ceea ce privește reglementarea sistemelor de IA și includ dispoziții specifice pentru evaluările riscurilor și ale impactului și pentru măsurile de atenuare a riscurilor. Regulamentul privind IA include, în special, o serie de interdicții relevante și de cazuri de utilizare cu grad ridicat de risc pentru sistemele de IA în toate sectoarele publice și private, inclusiv în domeniul democrației și al justiției. Astfel, normele și procedurile detaliate ale Regulamentului privind IA referitoare la dezvoltarea, introducerea pe piață și implementarea sistemelor de IA în aceste domenii vor asigura respectarea drepturilor fundamentale, a democrației și a statului de drept pe parcursul întregului ciclu de viață al IA.

[7] Definiția unui „sistem de IA” a OCDE a fost actualizată la 8 noiembrie 2023 [C(2023)151 și C/M(2023)14, punctul 218] pentru a se asigura că aceasta continuă să fie exactă din punct de vedere tehnic și că reflectă evoluțiile tehnologice, inclusiv în ceea ce privește IA generativă.

Convenția include principii și obligații care fac deja obiectul Regulamentului privind IA, cum ar fi măsuri de protejare a drepturilor omului, în materie de siguranță și fiabilitate, răspundere și responsabilitate, guvernanță și protecție a datelor, transparență și supraveghere, egalitate și nediscriminare, competențe digitale și alfabetizare digitală.

Transparența este un alt element comun al ambelor instrumente juridice, fiind incluse măsuri legate de identificarea conținutului generat de IA și de informarea persoanelor care interacționează cu sistemele de IA. Ambele instrumente juridice includ, de asemenea, dispoziții relevante privind evaluările riscurilor și ale impactului, precum și gestionarea riscurilor, păstrarea evidențelor, divulgarea (către organismele și autoritățile autorizate și, după caz, către persoanele afectate), trasabilitatea și explicabilitatea, inovarea și experimentarea în condiții de siguranță în medii controlate, precum și un set de măsuri care să permită căi de atac eficace, inclusiv dreptul de a solicita și de a obține informații și de a depune plângeri la o autoritate competentă și garanții procedurale.

Sistemul de supraveghere prevăzut în convenție este, de asemenea, pe deplin coerent cu sistemul cuprinzător de guvernanță și asigurare a respectării legii din Regulamentul privind IA, care constă în asigurarea respectării normelor la nivelul Uniunii și la nivel național, cu proceduri pentru punerea în aplicare coerentă a normelor Uniunii în toate statele membre. În special, convenția prevede unul sau mai multe mecanisme de supraveghere eficace la nivel național care trebuie să își exercite atribuțiile în mod independent și imparțial și să dispună de competențele, expertiza și resursele necesare pentru a îndeplini în mod eficace sarcinile de supraveghere a respectării obligațiilor prevăzute în convenție, astfel cum au fost puse în aplicare de către părți.

În timp ce Regulamentul privind IA se va aplica sistemelor de IA introduse pe piață, puse în funcțiune sau utilizate în Uniune, convenția are o acoperire geografică mai amplă, cuprinzând membri ai Consiliului Europei și state terțe din întreaga lume care pot deveni părți la convenție. Prin urmare, convenția reprezintă o oportunitate unică de a promova IA de încredere în afara Uniunii prin intermediul unui prim tratat internațional obligatoriu din punct de vedere juridic, bazat pe o abordare solidă în ceea ce privește reglementarea IA bazată pe drepturile omului.

Atât convenția, cât și Regulamentul privind IA sunt componente integrante ale unei abordări normative în domeniul IA, având angajamente coerente și care se consolidează reciproc la mai multe niveluri internaționale și obiectivul comun al asigurării unei IA de încredere.

- **Coerența cu alte politici ale Uniunii**

Convenția are obiective comune și cu alte politici și acte legislative ale Uniunii care vizează punerea în aplicare a drepturilor fundamentale consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii[8].

În special, principiul egalității și nediscriminării consacrat în convenție este pe deplin coerent cu legislația Uniunii în materie de nediscriminare și va promova integrarea aspectelor legate de egalitate în proiectarea, dezvoltarea și utilizarea sistemelor de IA, precum și punerea în aplicare eficace a interzicerii discriminării, astfel cum se prevede în dreptul internațional și intern aplicabil al părților.

8 Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, JO C 326, 26.10.2012, p. 391.

Convenția este, de asemenea, în concordanță cu acquis-ul Uniunii în materie de protecție a datelor, inclusiv cu Regulamentul general privind protecția datelor[9] în ceea ce privește drepturile fundamentale privind protecția vieții private și a datelor cu caracter personal, fiind prevăzute garanții și măsuri de salvgardare eficace care trebuie instituite pentru persoane, în conformitate cu obligațiile juridice interne și internaționale aplicabile ale părților.

Măsurile prevăzute în convenție menite să protejeze procesele democratice ale părților în contextul activităților din ciclul de viață al sistemului de IA sunt pe deplin coerente cu obiectivele și normele detaliate din Regulamentul privind serviciile digitale[10] (și din Codul de conduită privind dezinformarea[11]), care reglementează furnizarea de servicii intermediare în Uniune, cu scopul de a asigura un mediu online sigur, previzibil și de încredere, în care sunt respectate drepturile fundamentale, inclusiv dreptul la libertatea de exprimare și dreptul de a primi și de a transmite informații. Acestea sunt, de asemenea, în concordanță cu Regulamentul privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică[12], care conține o cerință specifică de transparență atunci când se utilizează sisteme de IA pentru a difuza materiale publicitare politice. Măsurile sunt, de asemenea, coerente cu politicile Uniunii în domeniul democrației și al alegerilor libere, corecte și reziliente[13], inclusiv cu Planul de acțiune pentru democrația europeană[14] din 2020, cu pachetul de măsuri privind consolidarea democrației și a integrității alegerilor[15] și, recent, cu pachetul de măsuri din 2023 privind apărarea democrației[16].

Convenția este coerentă cu strategia digitală generală a Uniunii în ceea ce privește contribuția sa la promovarea tehnologiei în serviciul cetățenilor, unul dintre cei trei piloni principali ai orientării politice și ai obiectivelor anunțate în comunicarea intitulată „Conturarea viitorului digital al Europei”[17]. Scopul acestei comunicări este a garanta dezvoltarea IA de așa natură încât să se asigure respectarea drepturilor omului și să se câștige încrederea cetățenilor, creând o Europă pregătită pentru era digitală și transformând următorii zece ani în deceniul digital[18].

În plus, Declarația europeană privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital[19] conține o serie de drepturi și principii digitale care sunt aliniate la obiectivele și principiile convenției, ambele instrumente promovând o abordare solidă a tehnologiei, bazată pe drepturile omului.

---

9 Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor), JO L 119, 4.5.2016, p. 1.

10 Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale), JO L 277, 27.10.2022, p. 1.

11 Codul de conduită al UE privind dezinformarea |Conturarea viitorului digital al Europei.

12 Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică, PE/90/2023/REV/1, JO L, 2024/900, 20.3.2024.

13 Protejarea democrației – Comisia Europeană (europa.eu).

14 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/protecting-democracy_ro.

15 https://commission.europa.eu/publications/reinforcing-democracy-and-integrity-elections-all-documents_en.

16 Comunicarea Comisiei privind apărarea democrației, COM/2023/630 final.

17 Comunicarea Comisiei „Conturarea viitorului digital al Europei”, COM/2020/67 final.

18 Comunicarea Comisiei „Busola pentru dimensiunea digitală 2030: modelul european pentru deceniul digital”, COM/2021/118 final.

19 Declarația europeană privind drepturile și principiile digitale pentru deceniul digital, COM(2022) 28 final.

Convenția este, de asemenea, în concordanță cu Strategia UE privind drepturile copilului[20] și cu Strategia europeană pentru un internet mai bun pentru copii (BIK+)[21], care urmăresc să asigure protecția, respectarea și responsabilizarea copiilor în mediul online, pentru a face față provocărilor legate de noile lumi virtuale și de IA.

2. TEMEI JURIDIC, SUBSIDIARITATE ȘI PROPORȚIONALITATE

• Temeiul juridic

Propunerea de decizie de autorizare a încheierii convenției în numele Uniunii se transmite Consiliului în temeiul articolului 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE.

Temeiul juridic procedural pentru decizia Consiliului, și anume articolul 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE, prevede adoptarea unei decizii a Consiliului privind încheierea acordului, la propunerea Comisiei în calitate de negociator; în cazul unui acord care vizează un domeniu în care se aplică procedura legislativă ordinară, după aprobarea Parlamentului European. Articolul 218 alineatul (8) primul paragraf din TFUE prevede votul cu majoritate calificată pentru adoptarea deciziei Consiliului.

Temeiul juridic material al unei decizii adoptate în baza articolului 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE depinde în primul rând de obiectivul și de conținutul acordului. Conform jurisprudenței, dacă, în urma examinării unei măsuri a UE, rezultă că respectiva măsură urmărește două obiective sau include două elemente, iar unul dintre aceste obiective sau elemente poate fi identificat ca fiind obiectivul sau elementul principal, iar celălalt obiectiv sau element are mai degrabă un caracter accesoriu, măsura trebuie să se întemeieze pe un singur temei juridic, respectiv cel impus de obiectivul sau de elementul principal sau predominant. În mod excepțional, în cazul în care se stabilește că, dimpotrivă, măsura urmărește simultan mai multe obiective sau include mai multe elemente care sunt legate în mod indisolubil, fără ca vreuna să fie accesorie în raport cu cealaltă, astfel încât sunt aplicabile diverse dispoziții din tratat, măsura trebuie să fie adoptată pe baza diverselor temeiuri juridice corespunzătoare.

În ceea ce privește temeiul juridic material, domeniul de aplicare material al convenției se suprapune cu domeniul de aplicare al Regulamentului privind IA, inclusiv în ceea ce privește excluderea din domeniul său de aplicare a activităților de cercetare și dezvoltare și a celor din sfera securității naționale și a apărării. Analiza de mai sus a demonstrat, de asemenea, că principiile și obligațiile din convenție sunt, în mare măsură, acoperite de cerințele mai detaliate prevăzute pentru sistemele de IA și de obligațiile specifice aplicabile furnizorilor și operatorilor de astfel de sisteme în temeiul Regulamentului privind IA și se suprapun cu aceste cerințe și obligații. În cazul în care Consiliul adoptă decizia propusă, iar Uniunea încheie convenția, Regulamentul privind IA va constitui legislația primară a UE de punere în aplicare a convenției în ordinea juridică a UE, cu norme pe deplin armonizate privind introducerea pe piață, punerea în funcțiune și utilizarea sistemelor de IA în Uniune, care sunt direct aplicabile în toate statele membre, cu excepția cazului în care Regulamentul privind IA prevede în mod specific altfel[22].

Având în vedere că domeniul de aplicare și obiectivele convenției sunt aliniate cu cele ale Regulamentului privind IA și sunt pe deplin coerente cu acesta și că există o suprapunere

[20] Comunicarea Comisiei „Strategia UE privind drepturile copilului”, COM(2021) 142 final.

[21] Comunicarea Comisiei „Un deceniu digital pentru copii și tineri: noua strategie europeană «Un internet mai bun pentru copii» (BIK+), COM/2022/212 final.

[22] A se vedea articolul 1 și considerentul 1 din Regulamentul privind IA.

semnificativă între cele două instrumente juridice, temeiul juridic material pentru încheierea convenției este articolul 114 din TFUE, care este temeiul juridic principal al Regulamentului privind IA.

Natura acordurilor internaționale („relevante numai pentru UE” sau „mixte”) depinde de compatibilitatea obiectului specific cu competențele exclusive sau partajate ale UE.

Conform articolului 3 alineatul (2) din TFUE, Uniunea are competență exclusivă „în ceea ce privește încheierea unui acord internațional [...] în măsura în care aceasta ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora”. Un acord internațional ar putea aduce atingere normelor comune sau ar putea modifica domeniul de aplicare al acestora atunci când domeniul de aplicare al acordului se suprapune cu legislația Uniunii sau este acoperit în mare măsură de dreptul Uniunii ([23]).

Domeniul de aplicare personal al convenției este pe deplin aliniat la Regulamentul privind IA prin faptul că ambele instrumente juridice se adresează, în principiu, atât actorilor publici, cât și actorilor privați (cu aplicarea opțională a principiilor și a obligațiilor convenției în cazul actorilor privați, alții decât cei care acționează în numele autorităților publice), în timp ce domeniul de aplicare material al ambelor instrumente juridice exclude din normele aplicabile activitățile de IA legate exclusiv de securitatea națională, de apărare și de cercetare.

Având în vedere că domeniul de aplicare personal și material al convenției și al Regulamentului privind IA se suprapun, încheierea convenției poate afecta normele comune ale Uniunii sau poate modifica domeniul de aplicare al acestora în sensul articolului 3 alineatul (2) din TFUE. În consecință, ar trebui să se considere că Uniunea se bucură de competență externă exclusivă în ceea ce privește încheierea convenției, care ar trebui încheiată în numele Uniunii ca un acord „relevant numai pentru UE”, întrucât a fost semnată în baza autorizării acordate prin Decizia (UE) 2024/2218 a Consiliului.

- **Proporționalitatea**

Convenția nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivelor de politică, dezvoltând o abordare coerentă în ceea ce privește reglementarea IA la nivel internațional.

Convenția stabilește un cadru juridic de nivel înalt pentru IA, care asigură flexibilitate, permițând părților să conceapă în mod concret cadrele de punere în aplicare. Abordarea bazată pe riscuri asigură, de asemenea, proporționalitatea normelor și permite diferențierea măsurilor de punere în aplicare într-un mod proporțional cu riscurile, în mod similar cu Regulamentul privind IA.

- **Alegerea instrumentului**

Instrumentul ales este o propunere de decizie a Consiliului, în temeiul articolului 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v) din TFUE.

[23] De exemplu, cauza C-114/12, Comisia/Consiliul (Drepturile conexe ale organismelor de radiodifuziune), ECLI:EU:C:2014:2151, punctele 68-69; Avizul 1/13 Aderarea unor state terțe la Convenția de la Haga, EU:C:2014:2303, punctele 71-74; cauza C-66/13, Green Network, EU:C:2014:2399, punctele 27-33; Avizul 3/15 Tratatul de la Marrakesh pentru facilitarea accesului la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate, ECLI:EU:C:2017:114, punctele 105-108.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR EX POST, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

- **Drepturile fundamentale**

Convenția urmărește să abordeze riscurile și prejudiciile care ar putea fi aduse drepturilor omului, prin asigurarea faptului că activitățile din ciclul de viață al sistemelor de IA sunt conforme cu principiile respectării drepturilor omului, democrației și statului de drept, recunoscând totodată potențialul IA de a proteja și facilita exercitarea acestor drepturi în mediul digital și de a îmbunătăți bunăstarea societală și de mediu, precum și progresul tehnologic.

Principiile și obligațiile concrete prevăzute în convenție au scopul de a proteja și a respecta drepturile omului, consacrate în mai multe instrumente internaționale și regionale[24], astfel cum sunt aplicabile părților, inclusiv în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii și în instrumentele internaționale privind drepturile omului încheiate de Uniune.

Prin urmare, convenția stabilește un standard minim comun pentru protecția drepturilor omului în contextul IA, garantând în același timp protecțiile existente ale drepturilor omului și permițând părților să ofere o protecție mai largă, cu garanții mai stricte.

4. IMPLICAȚII BUGETARE

Convenția prevede, din partea statelor care nu sunt membre, contribuții financiare la activitățile Conferinței părților. În timp ce toți membrii Consiliului Europei vor contribui prin bugetul obișnuit al Consiliului Europei, în conformitate cu Statutul Consiliului Europei, părțile care nu sunt membre vor participa cu contribuții extrabugetare. Contribuția unei părți care nu este membră a Consiliului Europei este stabilită de comun acord de către Comitetul de Miniștri și de către partea respectivă.

Convenția nu aduce atingere actelor cu putere de lege și normelor administrative interne ale părților care reglementează competențele și procedurile bugetare pentru creditele bugetare. Convenția-cadru nu prevede forma în care se stabilesc contribuțiile (inclusiv în ceea ce privește sumele și modalitățile de plată) părților care nu sunt membre ale Consiliului Europei. Temeiul juridic pentru contribuția acestor părți va fi convenția-cadru în sine și actul (actele) de stabilire a contribuției respective[25].

---

[24] Cum ar fi Declarația universală a drepturilor omului din 1948, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 1950 (ETS nr. 5), Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice din 1966, Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966, Carta socială europeană din 1961 (ETS nr. 35), precum și protocoalele la acestea, și Carta socială europeană din 1996 (revizuită) (ETS nr. 163), Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului din 1989 și Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap din 2006.

[25] A se vedea punctul 134 din Raportul explicativ al Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept

5. ALTE ELEMENTE

- **Planurile de punere în aplicare și măsurile de monitorizare, evaluare și raportare**

Conferința părților, compusă din reprezentanții părților, va monitoriza punerea în aplicare efectivă a convenției de către părți și va formula recomandări specifice în acest sens. Conferința părților va examina, de asemenea, oportunitatea aducerii unor eventuale modificări convenției.

Fiecare parte va trebui să prezinte Conferinței părților, în primii doi ani de la aderare și, ulterior, la intervale regulate, un raport în care să detalieze măsurile luate pentru punerea în aplicare a convenției. Părțile sunt încurajate, de asemenea, să coopereze în vederea îndeplinirii obiectivelor convenției. Această cooperare internațională poate include schimbul de informații relevante privind IA și potențialul acesteia de a avea un impact negativ sau pozitiv asupra drepturilor omului, a democrației și a statului de drept.

Pentru a asigura o monitorizare și o punere în aplicare eficace, fiecare parte va trebui să desemneze unul sau mai multe mecanisme de supraveghere eficace la nivel național. La nivelul Uniunii, Comisia va asigura monitorizarea și punerea în aplicare a convenției, în conformitate cu tratatele.

Considerentele prezentei propuneri de încheiere a convenției confirmă că, în conformitate cu articolul 218 alineatul (9) din TFUE, Consiliul, la propunerea Comisiei, ar trebui să adopte decizii de stabilire a pozițiilor care urmează să fie luate în numele Uniunii în cadrul Conferinței părților în cazul în care acestui organism i se solicită să adopte acte cu efecte juridice, în special regulamentul de procedură al Conferinței părților. În cursul negocierilor cu privire la regulamentul de procedură, care urmează să fie adoptat prin consens în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a convenției[26], Uniunea va urmări să se asigure că i se alocă 27 de voturi, reflectând astfel numărul statelor sale membre. În eventualitatea în care Uniunii i se alocă cele 27 de voturi, Comisia, care reprezintă Uniunea, ar trebui să încerce să asigure o coordonare sporită cu statele membre pentru a exprima poziții uniforme înainte de Conferința părților și pentru a-și exercita dreptul de a vota în numele Uniunii. O astfel de coordonare sporită este deosebit de relevantă în condițiile în care toate statele membre sunt și membre ale Consiliului Europei și dată fiind evoluția rapidă a inteligenței artificiale, precum și necesitatea de a dispune de un cadru coerent aplicabil la nivel mondial în domeniul IA. În scopul asigurării unei coordonări sporite, Consiliul ar trebui să fie implicat în formularea oricărei poziții, indiferent de natura acesteia, inclusiv a celor adoptate în baza articolului 16 alineatul (1) din TUE și a articolului 218 alineatul (9) din TFUE. În cazul în care Uniunea, în pofida tuturor eforturilor sale, nu va fi în măsură să obțină alocarea celor 27 de voturi, pentru a se asigura că Uniunea dispune de un număr de voturi care să reflecte ponderea sa în cadrul Consiliului Europei și care să îi permită să își apere în mod corespunzător interesele, Comisia va propune ca statele membre să fie împuternicite, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din TFUE și cu respectarea deplină a competenței exclusive a Uniunii, să adere la convenție împreună cu Uniunea.

Comisia va invita fiecare stat membru să trimită un reprezentant care să însoțească reprezentarea Comisiei, ca parte a delegației Uniunii, la reuniunile Conferinței părților. Trebuie respectat principiul cooperării loiale.

---

[26] Conform articolului 30 alineatul (3) din convenție, aceasta va *intra în vigoare în prima zi a lunii care urmează după ziua în care expiră o perioadă de trei luni de la data la care cinci părți semnatare, dintre care cel puțin trei sunt state membre ale Consiliului Europei, și-au exprimat consimțământul de a le reveni obligații în temeiul convenției*.

2025/0136 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind încheierea, în numele Uniunii Europene, a Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 114, coroborat cu articolul 218 alineatul (6) litera (a) punctul (v),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

având în vedere aprobarea Parlamentului European,

întrucât:

(1) În conformitate cu Decizia (UE) 2024/2218 a Consiliului[27], Convenția-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept (denumită în continuare „convenția”) a fost semnată la 5 septembrie 2024 în numele Uniunii Europene, sub rezerva încheierii sale la o dată ulterioară.

(2) Convenția stabilește principiile și obligațiile generale pe care părțile la convenție ar trebui să le respecte pentru a asigura protecția drepturilor omului, a democrației și a statului de drept în ceea ce privește activitățile din ciclul de viață al sistemelor de inteligență artificială (IA).

(3) La 13 iunie 2024, Parlamentul European și Consiliul au adoptat, în temeiul articolelor 16 și 114 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului[28], care cuprinde norme armonizate, bazate, în general, pe o armonizare deplină, care reglementează introducerea pe piață, punerea în funcțiune și utilizarea sistemelor de IA în Uniune. Normele respective sunt direct aplicabile în statele membre, cu excepția cazului în care regulamentul respectiv prevede în mod explicit altfel. Convenția urmează să fie pusă în aplicare în Uniune exclusiv prin intermediul Regulamentului (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului și al acquis-ului relevant al Uniunii, după caz.

(4) Activitățile din cadrul ciclului de viață al sistemelor de IA legate de protecția intereselor de securitate națională sunt excluse din domeniul de aplicare al

---

27 Decizia (UE) 2024/2218 a Consiliului din 28 august 2024 privind semnarea, în numele Uniunii Europene, a Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept, ST/12385/2024/INIT, JO L, 2024/2218, 4.9.2024.

28 Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 300/2008, (UE) nr. 167/2013, (UE) nr. 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 și (UE) 2019/2144 și a Directivelor 2014/90/UE, (UE) 2016/797 și (UE) 2020/1828 (Regulamentul privind inteligența artificială) (JO L, 2024/1689, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

convenției. Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului și al Consiliului, care va fi principalul act juridic al Uniunii de punere în aplicare a convenției, exclude, de asemenea, din domeniul său de aplicare sistemele de IA introduse pe piață, puse în funcțiune sau utilizate, cu sau fără modificări, exclusiv în scopuri de securitate națională și rezultatele generate de sistemele de IA utilizate în Uniune exclusiv în astfel de scopuri, indiferent de tipul de entitate care desfășoară activitățile respective. În plus, securitatea națională rămâne responsabilitatea exclusivă a fiecărui stat membru, astfel cum se prevede la articolul 4 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE). În consecință, poziția Uniunii care urmează să fie exprimată în cadrul Conferinței părților înființate prin convenție ar trebui să respecte limitele stabilite mai sus. În special, Comisia ar trebui să se abțină de la a discuta sau de la a adopta vreo poziție, în cadrul reuniunilor Conferinței părților, cu privire la activitățile din cadrul ciclului de viață al sistemelor de IA legate de protecția intereselor în materie de securitate națională.

(5) Având în vedere că domeniul de aplicare personal și material al convenției și dispozițiile de fond ale convenției coincid în mare măsură cu cele ale Regulamentului (UE) 2024/1689 al Parlamentului și al Consiliului, care este completat de alte acte relevante ale acquis-ului Uniunii, încheierea convenției poate afecta normele comune ale Uniunii sau poate modifica domeniul de aplicare al acestora în sensul articolului 3 alineatul (2) din TFUE. Acest acquis relevant al Uniunii include acte juridice care vizează punerea în aplicare a drepturilor fundamentale consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, cum ar fi legislația Uniunii în materie de nediscriminare, inclusiv Directivele 2000/43/CE[29] și 2000/78/CE ale Consiliului[30]; acquis-ul Uniunii privind protecția datelor cu caracter personal, inclusiv Regulamentul (UE) 2016/679[31] și Regulamentul (UE) 2022/2065[32] ale Parlamentului European și ale Consiliului, cu scopul de a asigura un mediu online sigur, previzibil și de încredere, în care sunt respectate drepturile fundamentale, inclusiv dreptul la libertatea de exprimare și dreptul de a primi și de a transmite informații; Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului privind publicitatea politică[33] și legislația privind siguranța produselor și legislația privind răspunderea pentru produsele cu defecte, inclusiv Directiva 85/374/CEE a Consiliului[34]. Prin urmare, Uniunea dispune de competență externă exclusivă pentru încheierea convenției. În consecință, numai Uniunea ar trebui să devină parte la convenție.

---

29 Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică (JO L 180, 19.7.2000, p. 22).

30 Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă (JO L 303, 2.12.2000, p. 16).

31 Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1).

32 Regulamentul (UE) 2022/2065 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 octombrie 2022 privind o piață unică pentru serviciile digitale și de modificare a Directivei 2000/31/CE (Regulamentul privind serviciile digitale) (JO L 277, 27.10.2022, p. 1).

33 Regulamentul (UE) 2024/900 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 martie 2024 privind transparența și vizarea unui public-țintă în publicitatea politică (JO L, 2024/900, 20.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/900/oj).

34 Directiva (UE) 2024/2853 a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2024 privind răspunderea pentru produsele cu defecte și de abrogare a Directivei 85/374/CEE a Consiliului, PE/7/2024/REV/1, JO L, 2024/2853, 18.11.2024.

(6) Conferința părților va juca un rol major în punerea în aplicare efectivă a convenției, inclusiv prin formularea unor recomandări specifice cu privire la interpretarea și aplicarea acesteia. Conferința părților va examina, de asemenea, oportunitatea aducerii unor posibile modificări convenției. În conformitate cu articolul 218 alineatul (9) din TFUE, Consiliul, la propunerea Comisiei, ar trebui să adopte decizii de stabilire a pozițiilor care urmează să fie luate în numele Uniunii în cadrul Conferinței părților atunci când acestui organism i se solicită să adopte acte cu efecte juridice, în special regulamentul de procedură al Conferinței părților. În cursul negocierilor cu privire la respectivul regulamentului de procedură, care urmează să fie adoptat prin consens în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a convenției, Uniunea va urmări să se asigure că i se alocă 27 de voturi, reflectând astfel numărul statelor sale membre. În eventualitatea în care Uniunii i se alocă cele 27 de voturi, Comisia, care reprezintă Uniunea, ar trebui să asigure o coordonare sporită cu statele membre pentru a exprima poziții uniforme în cadrul Conferinței părților și pentru a-și exercita dreptul de a vota în numele Uniunii. O astfel de coordonare sporită este deosebit de relevantă în condițiile în care toate statele membre sunt și membre ale Consiliului Europei și dată fiind evoluția rapidă a inteligenței artificiale, precum și necesitatea de a dispune de un cadru coerent aplicabil la nivel mondial în domeniul IA. În scopul asigurării unei coordonări sporite, Consiliul ar trebui să fie implicat în formularea oricărei poziții, indiferent de natura acesteia, inclusiv a celor adoptate în baza articolului 16 alineatul (1) din TUE și a articolului 218 alineatul (9) din TFUE. În cazul în care Uniunea, în pofida tuturor eforturilor sale, nu va fi în măsură să obțină alocarea celor 27 de voturi, pentru a se asigura că Uniunea dispune de un număr de voturi care să reflecte ponderea sa în cadrul Consiliului Europei și care să îi permită să își apere în mod corespunzător interesele, Comisia ar trebui să propună ca statele membre să fie împuternicite, în temeiul articolului 2 alineatul (1) din TFUE și cu respectarea deplină a competenței exclusive a Uniunii, să adere la convenție împreună cu Uniunea.

(7) Comisia va invita fiecare stat membru să trimită un reprezentant care să însoțească reprezentarea Comisiei, ca parte a delegației Uniunii, la reuniunile Conferinței părților. Trebuie respectat principiul cooperării loiale.

(8) În ceea ce privește orice alt acord care ar putea fi încheiat în viitor sub auspiciile Consiliului Europei sau în cadrul altor foruri internaționale, inclusiv în domeniul IA, și în ceea ce privește orice modificare a convenției, repartizarea competențelor externe între Uniune și statele membre ar trebui evaluată în lumina caracteristicilor specifice ale fiecărui astfel de instrument. Este extrem de important ca Uniunea și statele sale membre să poată juca în continuare un rol direct și activ în a fi vocea Uniunii și a apăra interesele acesteia, într-un mod consecvent și coordonat, în deplină conformitate cu tratatele.

(9) Convenția ar trebui aprobată în numele Uniunii,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Se aprobă, în numele Uniunii, încheierea Convenției-cadru a Consiliului Europei privind inteligența artificială și drepturile omului, democrația și statul de drept („convenția”).

Textul convenției care urmează să fie încheiată este atașat la prezenta decizie ca anexa I.

Articolul 2

Se aprobă în numele Uniunii declarațiile care urmează să fie transmise Secretarului General al Consiliului Europei, atașate la prezenta decizie în anexa II.

Articolul 3

Convenția este pusă în aplicare în Uniune exclusiv prin Regulamentul (UE) 2024/1689 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme armonizate privind inteligența artificială și prin acquis-ului relevant al Uniunii, după caz.

Articolul 4

Prezenta decizie intră în vigoare la […].

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,

Președintele